

PROCEDURES AND ACTIVITIES OF LOCAL GOVERNMENT LEVELS REGARDING THE MANAGEMENT AND USE OF PROPERTIES IN THE REPUBLIC OF CROATIA

POSTUPCI I AKTIVNOSTI LOKALNIH RAZINA VLASTI U UPRAVLJANJU I RASPOLAGANJU NEKRETNINAMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

CULO, Ivica; MARINAC, Antun & POKUPEC, Ivan

Abstract: *The main task of every government level is to meet public needs and to act in the interest of citizens by providing quality public service. In this article, certain procedures and activities of local authorities regarding the management and use of their properties are considered. The aim is to determine relevant asset value of commercial properties, residential real estate and land owned by local government units which are classified according to local (regional) levels. In addition, failures in procedures and activities regarding the management and use of properties are addressed.*

Key words: *budget, principles, audit, assets, properties, findings and recommendations, irregularities*

Sažetak: *Temeljna zadaća svake razine vlasti je da osigura zadovoljavanje javnih potreba i interesa građana pružajući im kvalitetne javne usluge. U ovom radu razmatramo neke aktivnosti i postupke lokalnih razina vlasti u upravljanju i raspolaganju nekretninama u njihovom vlasništvu. Cilj nam je upoznati se s relevantnim imovinskim vrijednostima poslovnih prostora, stanova i zemljišta lokalnih jedinica prema područnim (regionalnim) razinama, te razmotriti propuste u postupcima i aktivnostima upravljanja i raspolaganja nekretninama.*

Ključne riječi: *proračun, načela, revizija, imovina, nekretnine, nalaz i preporuke, nepravilnosti.*

Authors' data: prof. Ivica Čulo, PhD, University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić, driculo@gmail.com; prof. Antun Marinac, MA, Polytechnic of Požega, amarinac@vup.hr; Ivan Pokupec, University of Applied Sciences Baltazar Zaprešić, ipokupec@bak.hr

1. Uvod

Funkcioniranje i ustroj lokalne i područne samouprave u Republici Hrvatskoj uspostavljen je prema suvremenim teorijskim rješenjima i usklađen s odredbama Europske povelje o lokalnoj samoupravi. No i pored toga sustav funkcioniranja i zadovoljavanja javnih potreba i interesa građana je opterećen subjektivnim poteškoćama koje prepoznajemo kroz brojne nepravilnosti proizašle iz pomanjkanja discipline i odgovornosti u upravljanju i raspolaganju imovinom te tisućama (više od 3 000) učinjenih formalnih i materijalnih (šteta) nepravilnosti na godišnjoj razini. S motrišta pripadnosti, učinjene nepravilnosti nastale su uslijed subjektivnih propusta, a ne uslijed objektivnih poteškoća. [2]

Shodno tome u radu pobliže razmatramo stanje imovinskih vrijednosti (poslovnih prostora, stanova i zemljišta) te ostvarivanje proračunskih prihoda od nekretnina i druge imovine lokalnih i područnih (regionalnih) jedinica. Nastavno su razmatrani najčešće učinjeni propusti u postupcima i aktivnostima upravljanja i raspolaganja nekretninama.

Od metodologije istraživanja, u radu će se koristiti sljedeće metode: sekundarna istraživanja, povijesna metoda, metoda analize te statistička metoda.

2. Zakonski okvir upravljanja i raspolaganja nekretninama

Imovina države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, jest prema odredbama članka 61. Zakona o proračunu [10], financijska i nefinancijska imovina u vlasništvu države i jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Lokalne razine vlasti obavljaju poslove i djelatnosti prema nadležnostima reguliranim odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi [9]. U njihovoj je nadležnosti i raspolaganje pokretninama i nekretninama (upravnim zgradama, stanovima, poslovnim prostorima, objektima komunalne infrastrukture, školskim, zdravstvenim, kulturnim i sportskim objektima, igralištima i drugim nekretninama) pažnjom dobrog domaćina. Upravljanje i raspolaganje nekretninama uređeno je Zakonom o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske [13].

3. Zaposleni na lokalnim razinama vlasti

Broj zaposlenih u upravnim tijelima lokalnih razina vlasti te broju upravnih odjela, vlastitom komunalnom pogonu, broju dužnosnika i drugih zaposlenika, navedeni su u tablici 1 a odnose se za 2014. Tijekom navedene godine na lokalnim razinama vlasti bilo je ukupno 17 074 zaposlenika.

U upravnim odjelima lokalnih jedinica 2014. bilo je ukupno 13 022 zaposlenih. Vlastiti pogon za obavljanje komunalnih djelatnosti ustrojen je u 93 lokalne jedinice

u kojima je bilo ukupno 559 zaposlenih. Vlastiti komunalni pogon nije ustrojen u tri županije u Gradu Zagrebu, Šibensko-kninskoj i Ličko-senjskoj županiji. U lokalnim jedinicama je zaposleno 806 zakonskih predstavnika i zamjenika. Na druge zaposlenike odnosi se 2 687 zaposlenika koji obavljaju poslove na javnim radovima, pomoć u kući starijim osobama i na osposobljavanju bez zasnivanja radnog odnosa. [6]

JLPRS	Broj zaposlenih sa stanjem 31. prosinca 2014.				
	Upravni odjeli	Vlastiti komuna pogon	Dužnosnici *	Drugi zaposlenici	Ukupno zaposlenih
1	2	3	4	5	6
Ukupno	13 022	559	806	2 687	17 074

Tablica 1 Broj zaposlenih u upravnim tijelima lokalnih razina vlasti na dan 31. prosinca 2014. [6]

Poslovi upravljanja i raspolaganja nekretninama različito su organizirani po lokalnim jedinicama ovisno o broju zaposlenih i unutarnjem ustrojstvu. Zaposlenici te poslove obavljaju većinom uz druge poslove, što ima za posljedicu parcijalno i nepotpuno sagledavanje problematike i uvažavanja pretpostavljenih kriterija koji često rezultiraju djelomično učinkovitim i neučinkovitim upravljanjem i raspolaganjem nekretninama.

4. Stjecanje nefinancijske imovine

Prema ustavnim i zakonskim odredbama, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju pravo na vlastite prihode kojima slobodno raspolažu za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti. Njihovi prihodi moraju biti razmjerni njihovim ovlastima predviđenim ustavnim i zakonskim odredbama. One jedinice čiji fiskalni kapacitet nije dovoljan da se osiguraju razmjerni prihodi za financiranje proračunskih rashoda tim je jedinicama država dužna pomagati financijski u skladu sa zakonom. (Ustav RH, Članak 137.)

Proračunski subjekti nakon što prikupe razmjerne proračunske prihode i osiguraju financijska sredstva u svom proračunu mogu pristupiti stjecanju nefinancijske dugotrajne imovine kupnjom.

U provođenju nadzora, upravljanja i raspolaganja nekretninama, postavljaju se temeljna pitanja kao, je su li lokalne jedinice ustrojile cjelovite podatke o nekretninama i normativno uredile upravljanje i raspolaganje nekretninama, upravljaju li nekretninama pažnjom dobrog gospodara, te imaju li u skladu s propisima uspostavljen primjeren sustav unutarnjih kontrola radi kontinuiranog praćenja upravljanja i raspolaganja nekretninama.

U sustavu proračuna čelnici - općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan odgovorni su za upravljanje nekretninama i pokretninama u vlasništvu jedinice

lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave kao i njezinim prihodima i rashodima. Čelnici odlučuju o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave čija pojedinačna vrijednost ne prelazi 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina, a najviše do 1.000.000,00 kuna.

5. Vrijednost nefinancijske imovine

U funkciji obavljanja poslova iz nadležnosti lokalnih razina vlasti lokalne jedinice imaju na raspolaganju financijska sredstva koja ostvaruju kao proračunske prihode koje prikupljaju u skladu s propisima. Pored financijskih sredstava jedinice upravljaju i raspolazu pokretnom i nepokretnom imovinom s time da sva imovina mora biti u funkciji ostvarivanja i zadovoljavanja javnih potreba i interesa građana i same jedinice.

5.1. Vrijednost nefinancijske imovine prema vrsti imovine

Stanje nekretnina i druge nefinancijske imovine evidentirane u financijskim izvještajima 2014. iznosi 112,2 mlrd. kn, a odnosi se na nefinancijsku imovinu u iznosu 86,2 mlrd. kn i financijsku imovinu u iznosu 26,0 mlrd. kn. Prema propisima o proračunskom računovodstvu vrijednost nefinancijske imovine lokalnih jedinica čini vrijednost prirodnih bogatstava (zemljišta), građevinskih objekata, imovine u pripremi i druge imovine (uredska i druga oprema, prijevozna sredstva, knjige, nematerijalna imovina).

Red. broj	Nefinancijska imovina	2012.	Udjel	2013.	Udjel	2014.	Udjel
		mlrd. kn	%	mlrd. kn	%	mlrd. kn	%
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Prirodna bogatstva (zemljište)	26,2	34,5	27,2	33,1	28,6	33,1
2.	Građevinski objekti	37,1	48,7	42,3	51,3	44,4	51,5
3.	Imovina u pripremi	10,5	13,8	10,6	12,8	11,0	12,8
4.	Druga imovina	2,3	3,0	2,3	2,8	2,2	2,6
Ukupno		76,1	100,0	82,4	100,0	86,2	100,0

Tablica 2 Nefinancijska imovina lokalnih jedinica prema vrsti sa stanjem na dan 31. prosinca 2012., 2013. i 2014. u mlrd. kn., Izvor: Izračun autora prema bazi podataka Državnog ureda za reviziju, 2018., Izvor: [6]

U promatranom razdoblju vrijednost nefinancijske imovine je povećana u 2013. u odnosu na 2012. za 8,3%, a u 2014. u odnosu na 2013. veća je 4,6%. Ukupna

vrijednost građevinskih objekata 2012. iznosila je 37,1 mlrd. kn s udjelom u ukupnoj vrijednosti nefinancijske imovine 48,7%. Naredne godine vrijednost građevinskih objekata iznosila je 42,3 mlrd. kn. Tijekom 2014. vrijednost građevinskih objekata iznosila je 44,4 mlrd. (51,5% ukupne nefinancijske imovine lokalnih jedinica), što je povećanje u odnosu na 2012. u iznosu 19,7%. Slijede prirodna bogatstva (zemljišta) s udjelom 33,1% u ukupnoj vrijednosti nefinancijske imovine. Udjel imovine u pripremi je 12,8%, a udjel druge imovine u strukturi ukupne vrijednosti nefinancijske imovine je 2,6%.

5.2. Vrijednost nefinancijske imovine prema razinama lokalne vlasti

Vrijednost nefinancijske imovine najviše se nalazi u vlasništvu gradova na koje se odnosi 64,6% ukupne vrijednosti. Najveću vrijednost nefinancijske imovine u RH ima pet županija: Primorsko-goranska županija 14,0 mlrd. kn, Grad Zagreb 11,0 mlrd. kn, Dubrovačko-neretvanska 9,1 mlrd. Kn, Splitsko-dalmatinska županija 9,5 mlrd. kn, Istarska županija 7,6 mlrd. kn što u tih pet županija ukupna vrijednost nefinancijske imovine iznosi 51,2 mlrd. (60,0% ukupne vrijednosti nefinancijske imovine jedinica lokalne i područne / regionalne) samouprave u RH). U svih drugih 16 županija vrijednost nefinancijske imovine iznosi 35,0 mlrd. kn (40%). Najmanju vrijednost nefinancijske imovine ima Požeško-slavonska županija 989 mili. kn i Virovitičko-podravska županija 1,1 mlrd. kn. [6]

Red ni broj	Razina lokalne vlasti	Broj lok. jedin i	Poslovni prostori		Stanovi		Površina zemljišta u m ²	Vrijednost nefinancijske imovine - prema razinama vlasti - u mlrd. kn			
			Broj	Površina u m ²	Broj	Površi na u m ²		201 2.	201 3.	201 4	Udjel 2014
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Županije	20	300	225 484	29	1 708	1 587 038	1,0	1,5	1,7	2,0
2.	Grad Zagreb	1	4 170	610 337	7 504	397 273	24 900 202	9,1	9,4	10, 9	12,6
3.	Gradovi	127	11 734	1 664 664	9 478	463 155	150 730 426	50,0	54, 3	55, 7	64,6
4.	Općine	428	6 221	1 113 481	1 360	71 626	160 956 792	16,0	17, 2	17, 9	20,8
Ukupno		576	22 425	3 613 966	18 371	933 762	338 174 458	76,1	82, 4	86, 2	100,0

Tablica 3 Broj i površina poslovnih prostora i stanova te površina zemljišta lokalnih jedinica, na dan 31. prosinca 2014., i vrijednost nefinancijske imovine prema

razinama lokalne vlasti, Izvor: Izračun autora prema bazi podataka Državnog ureda za reviziju, 2018.

U nadležnosti upravljanja i raspolaganja nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj tijekom 2014. u vlasništvu lokalnih razina vlasti je bilo: 22.425 poslovnih prostora koji su obuhvaćali 3 613 966 m², 18 371 stan čija je površina iznosila 933 762 m² te 338 174 458 m² građevinskog zemljišta.

U razdoblju od 2012. do 2014. od raspoloživih nekretnina lokalne razine vlasti s razine prava raspolaganja poslovnim prostorima, stanovima i zemljištem ostvarile su proračunske prihode u iznosu 2,8 mlrd. kn. U tom je razdoblju upravljanje i raspolaganje nekretninama bilo učinkovito u 32 lokalne jedinice, a u svim drugim lokalnim jedinicama, od njih 576 upravljanje i raspolaganje nekretninama je bilo djelomično učinkovito. Upravljanje i raspolaganje nekretninama je ocijenjeno učinkovito za sedam županija, 19 gradova te šest općina.

U tablici 4 su strukturirani podaci o imovini koje su evidentirale lokalne jedinice u svojim poslovnim knjigama, a što je regulirano odredbama Zakona o proračunu [10] i Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu [15]. Pravilnikom je propisano da imovinu kontrolira proračun kao i način evidentiranja imovine u pripremi, postupak nabave i izgradnje te rokove i način njenog popisa.

6. Učinkovitost upravljanja i raspolaganje nekretninama lokalnih razina vlasti

Učinkovitost upravljanje i raspolaganje nekretninama procjenjuje se na temelju kriterija koji proizlaze iz zakonskih i drugih propisa te određenih aktivnosti koje poduzimaju lokalne razine vlasti tijekom upravljanja i raspolaganja nekretninama koje su u njihovom vlasništvu. U skladu s pretpostavljenim kriterijima moguće je nedvosmisleno utvrditi imaju li jedinice potpune podatke o nekretninama i jesu li normativno uredili sustav nekretnina te upravljaju li i raspoložu (postupaju) njima (poslovnim prostorima, stanovima i građevinskim zemljištem) u skladu s propisima i pažnjom dobrog domaćina. Pri tome je važno razmotriti je li uspostavljen efikasan sustav unutarnjih kontrola i praćenje tijeka upravljanja i raspolaganja nekretninama.

Tragom pretpostavljenih kriterija možemo govoriti o učinkovitom, djelomično učinkovitom i neučinkovitom upravljanju i raspolaganju nekretninama.[1]

7. Nepravilnosti u upravljanju i raspolaganju imovinom lokalnih razina vlasti

RH i lokalne razine vlasti u svom vlasništvu imaju značajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu s kojom upravljaju i raspoložu. U tom se smislu kontinuirano kroz institucije i povjerenstva Vlade Republike Hrvatske pronalaze i dograđuju te provode institucionalna i normativna rješenja kako s razine evidentiranja tako i

upravljanja imovinom. U nedostatku dosljedne primjene zakonskih kriterija u zaštiti i postupanju s državnom i lokalnom imovinom, te uslijed čestih izmjene normativnih rješenja i promjena nadležnosti pojedinih državnih tijela povratno se reflektira kao neučinkovito i neracionalno upravljanje i raspolaganje imovinom.

Posljedice toga su da pojedine analitičke evidencije ne osiguravaju potpune podatke o imovini u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu [15]. Zbog svega toga u postupku upravljanja i raspolaganja imovinom prisutne su nepravilnosti koje se pri čemu se knjigovodstveno stanje imovine i obveza ne usklađuje sa stvarnim stanjem.

U poslovnim knjigama lokalne jedinice nisu ispravno evidentirale svoju imovinu. Tako jedinice koje raspolažu tuđom imovinom čine to bez naknade. Također, imovina i obveze nisu uredno popisane. Podaci iz analitičkih evidencija i glavne knjige nisu usklađeni što ukazuje da je popis proveden formalno. Uz to nisu ustrojene propisane analitičke evidencije imovine niti glavna knjiga pruža potpunu informaciju o stanju imovine. U nedostatku potpunih informacija, i cjelovitih evidencija o imovini nije moguće provesti učinkovit sustav upravljanja i donošenja ispravnih odluka o korištenju i raspolaganju imovinom.

Zbog tih i drugih razloga potrebno je ustrojiti i voditi registar imovine. Prema propisima Republika Hrvatska je dužna voditi svu svoju materijalnu i nematerijalnu imovinu u Registru državne imovine, a upravljanje i raspolaganje imovinom temeljiti na načelima javnosti, predvidljivosti, učinkovitosti i odgovornosti.

Za potrebe sastavljanja financijskih izvještaja, središnje tijelo državne uprave nadležno za upravljanje državnom imovinom izrađuje i dostavlja Ministarstvu financija popis državne imovine sa stanjem na dan 31. prosinca godine. S obzirom na to da Registar državne imovine nije uspostavljen na zadovoljavajući način, nadležno tijelo (Agencija za upravljanje državnom imovinom) ne dostavlja Ministarstvu financija popis državne imovine, zbog čega u financijskim izvještajima državnoga proračuna nisu iskazani cjeloviti podaci o državnoj imovini.

Nepravilnosti su i kod ostvarivanja prihoda od zakupa poslovnog prostora i najma stanova jer su primjerice ugovori o zakupu poslovnog prostora zaključeni s pravnim osobama na duže vrijeme iako nije proveden javni natječaj. To znači da nije proveden odabira najbolje ponude. Nepravilnosti su i kod davanja stanova u najam koji su dani na temelju ranije provedenih natječaja, ali kojima su ugovori o najmu istekli prije više godina. Radi naplate najamnina nisu pravodobno poduzimane mjere naplate niti su obračunavane zakonske zatezne kamate tako da je za dio potraživanja nastupila zastara. Osim toga, neki stanovi se ne koriste, a jedan dio stanova se koristi mimo propisa i za te stanove nisu poduzimane mjere dok režijske i druge troškove za te stanove podmiruje proračunski subjekti.

Provedenim istraživanjem u okviru revizijskog postupka utvrđeno je da jedinice lokalne samouprave u poslovnim knjigama nisu evidentirale pojedinu imovinu niti su poduzimale određene postupke i aktivnosti kako bi evidentirali svu svoju imovinu u poslovnim knjigama. Osim toga one ne vode ni registar imovine u skladu s propisima za registar imovine niti su utvrdile namjenu koje su u njihovom vlasništvu kao ni evidenciju o ostvarenim prihodima i rashodima od upravljanja i raspolaganja nekretninama po svakoj jedinici nekretnine. Nemaju strategiju upravljanja i raspolaganja nekretninama. [1]

Pri stjecanju nekretnina nije utvrđena ekonomska opravdanost stjecanja nekretnine te mogućnost korištenja postojećih nekretnina lokalnih jedinica. Tijekom 2014. nije korišteno ili je bilo izvan uporabe 3.473 poslovna prostora i 1.979 stanova. Na tragu takvog upravljanja nekretninama pojedini poslovni prostori davani su u zakup bez provedbe postupka javnog natječaja i bez zaključivanja ugovora o zakupu. S radovima se kretalo i bez uređenih imovinsko pravnih odnosa, bez utvrđene ukupne vrijednosti ulaganja i izvora financiranja, te ne izvođenja radova u ugovorenim rokovima. [6]

8. Zaključak

Unatoč što je sustav lokalne i područne samouprave u RH uspostavljen prema suvremenim teorijskim rješenjima te kontinuirano dograđivan suvremenim iskustvenim spoznajama, funkcioniranje samoupravnog sustava odvija se uz brojne poteškoće. Funkcioniranje sustava prate brojne nepravilnosti sa štetnim posljedicama na cijeli sustav zadovoljavanja javnih potreba i interesa građana.

Brojne nepravilnosti i poteškoće proizlaze prvenstveno s razine nedostatka discipline i odgovornosti u upravljanju i raspolaganju imovinom. To je problematika s više tisuća učinjenih formalnih i materijalnih (šteta) nepravilnosti na godišnjoj razini kojom se gotovo uopće nije adekvatno bavila (istraživala) stručna i znanstvena javnost. Na tu činjenicu posebno treba ukazati jer su učinjene nepravilnosti nastale uslijed subjektivnih, a ne objektivnih poteškoća.

S obzirom na veliko značenje lokalne imovine (112,2 mlrd. kn od koje se na nefinancijsku imovinu odnosi 86,2 mlrd. kn, a na financijsku imovinu 26,0 mlrd. kn) važno je da u poslovnim knjigama lokalne jedinice adekvatno popišu, evidentiraju i zaštite svu svoju imovinu, kako bi se osigurale potpune informacije o imovini i osigurao učinkovit sustav upravljanja i donošenja ispravnih odluka o korištenju i raspolaganju imovinom. Zbog tih i drugih razloga potrebno je ustrojiti i voditi registar imovine, u skladu s propisima koje regulira registar državne imovine.

Sve lokalne razine vlasti moraju postupiti u skladu s propisima i otkloniti sve slabosti glede korištenja i raspolaganja svojom imovinom kako bi se osiguralo povećanje učinkovitosti upravljanja i raspolaganja nekretninama.

9. Literatura

- [1] Čulo, I. i Morović, V. (2018): Upravljanje proračunom u Republici Hrvatskoj; Veleučilište „Baltazar“ Zaprrešić
- [2] Čulo, I. (2011. a): *Funkcioniranje lokalne i područne samouprave u Republici Hrvatskoj*, Geno d.o.o. Požega.
- [3] Čulo, I. (2011. b): *Upravljanje imovinom jedinica lokalne samouprave - 'Nalaz revizije i preporuke za ispravno evidentiranje nekretnina u vlasništvu jedinica lokalne samouprave'*, Savjetovanje Panorama 2011. - upravljanje imovinom JLS LIBUSOFT CICOM i UDRUGA GRADOVA RH Zagreb (29. rujna 2011.).
- [4] Čulo, I. (2014.), javno predavanje na temu: *Uloga državne revizije u ocjeni efikasnosti korištenja javnih sredstava*, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 49. simpozij Investicije, plaće i porezi u Republici Hrvatskoj; Solaris, Šibenik (5.-7. lipnja 2014.).
- [5] Čulo, I., Mahaček, D., Šubat-Stilinović, A. (2013.): *Upravljanje imovinom samoupravnih jedinica*, Hrvatsko društvo sudskih vještaka, Stručni časopis HDSV, "Vještak" broj 1-2.
- [6] Državni ured za reviziju, Izvješće o obavljenoj reviziji učinkovitosti upravljanja i raspolaganja nekretninama jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, www.revizija.hr (21. travnja 2016.)
- [7] Morović, V., Čulo, I. (2014.): *Ograničavajuće okolnosti u funkcioniranju lokalnih jedinica u Republici Hrvatskoj*, Znanstveni stručni skup s međunarodnim sudjelovanjem, Menadžment, Zbornik radova, Veleučilište Baltazar Zaprrešić, Zagreb (6-7. lipnja 2014.).
- [8] Zakon o Državnom uredu za reviziju (NN 80/11).
- [9] Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17).
- [10] Zakon o proračunu (NN 87/08 i 136/12).
- [11] Zakon o prostornom uređenju (NN broj 153/13).
- [12] Zakon o sustavu unutarnjih financijskih kontrola u javnom sektoru (NN141/06).
- [13] Zakon o upravljanju i raspolaganju imovinom u vlasništvu Republike Hrvatske (NN 94/13, 18/16 i 89/17 – Odluka USRH).
- [14] Uredba o načinu raspolaganja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske (NN 127/13).
- [15] Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (NN 124/14.)